

Силабус
навчальної дисципліни
Методологічні засади професійної освіти
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА. ЕНЕРГЕТИКА, ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ»
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань А Освіта
спеціальність А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
спеціалізація А5.33 Енергетика, електротехніка та електромеханіка
кваліфікація: бакалавр з професійної освіти (енергетика, електротехніка та електромеханіка)

Викладач (і)	Вікторія ЖИГІРЬ
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=3434
Контактний тел.	+38050 298 09 05
Е-mail викладача:	vi_zhigir@bdpu.org.ua profpedagog@ukr.net
Графік консультацій	Середа 14.20-15.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	18	18	54	екзамен

Семестр: 3

Мова навчання: українська

Ключові слова: професійна освіта, методологія освітньої діяльності, методологія педагогічної діяльності, майбутні фахівці, заклад професійної освіти, професійна культура.

Мета та предмет курсу: практичне оволодіння здобувачами вищої освіти основами методології професійно-педагогічної діяльності в закладах професійної освіти та основами організації професійної освіти в Україні (структура, організація, функціонування).

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК 01. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.

СК 06. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.

ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні / розвивальні проекти.

ПР 12. Уміти проектувати і реалізувати навчальні / розвивальні проекти.

ПР 21. Застосовувати міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1

Тема 1. Вступ до методології професійної освіти

Поняття про методологію і методологію освіти. Філософсько-психологічні підстави методології. Методологія педагогічної діяльності. Діяльність сучасного педагога закладу професійної освіти.

Тема 2. Теорія професійної освіти

Професійна освіта як соціокультурний інститут. Системні основи професійної освіти. Професійна освіта як надбання особистості. Основні напрями розвитку системи неперервної професійної освіти в Україні. Елітарна професійна освіта

Тема 3. Психологічні основи професійного розвитку фахівця

Предмет і завдання психології професійної освіти. Навчально-професійна діяльність як умова професійно-особистісного розвитку майбутнього фахівця. Мотиви навчальної та професійної діяльності майбутнього фахівця. Професійно-важливі якості особистості майбутнього фахівця. Психологічні бар'єри у професійному самовизначенні. Психологічні механізми професійно-особистісного розвитку фахівця. Акмеологічні основи професійно-особистісного розвитку майбутнього фахівця.

Змістовий модуль 2

Тема 4. Професійне виховання майбутніх фахівців в закладах професійної освіти

Суть і структура процесу професійного виховання. Принципи професійного виховання. Зміст професійного виховання. Технології, методики та форми професійного виховання. Умови та фактори професійного виховання. Основи професійного самовиховання і саморозвитку. Планування виховної роботи в закладі професійної освіти

Тема 5. Професійно-педагогічна культура викладача закладу професійної освіти

Сутність професійно-педагогічної культури викладача. Педагогічні цінності в структурі професійно-педагогічної культури викладача. Технологія педагогічної діяльності як компонент професійно-педагогічної культури

викладача. Особистісно-творчий компонент професійно-педагогічної культури викладача

Тема 6. Економіка професійної освіти в Україні

Поняття про економіку професійної освіти. Попит і пропозиція на освітні послуги. Фінансування системи освіти

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, ілюстрування), самостійне спостереження, опора на життєвий досвід студента, проблемного викладання (проблемна дискусія), аналіз ситуацій.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, комбіноване опитування, письмовий і тестовий контроль, самоконтроль і самооцінка.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами («Кодекс доброчесності університетської спільноти Бердянського державного педагогічного університету» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/kodeks_dobrochesnosti_universytetskoji_spilnoty_bdpu1.pdf)), а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика використання штучного інтелекту визначається положенням БДПУ (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_osvitnom_u_proczesi_berdyanskogo.pdf), зокрема при підготовці до практичних занять дозволено часткове використання ШІ для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладання джерел з інших мов, забороняється копіювання та генерація неправдивих фактів, забороняється використовувати в контрольованому середовищі під час проведення екзамену.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: освітні платформи інтерактивної взаємодії у форматі відео-конференції ZOOM, Google Meet; віртуальне навчальне середовище Moodle університету, що містить навчально-методичний комплекс дисципліни для ефективної взаємодії, самоосвіти та контролю освітніх результатів здобувачів; Google-сервіси (Keep, документи, презентації, форми, чат, календар, диск); ноутбук Acer Aspire 5 A515-58P-379M; мультимедійний проектор Optima GT 1080e.; екран.

Система оцінювання та вимоги: внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені критерії оцінювання:

- «А», 90–100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили;
- «В», 78–89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи й задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;
- «С», 65–77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, у цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;
- «D», 58–64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- «E», 50–57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на

- репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);
- «FX», 35–49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);
 - «F», 1–34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання й відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота						екзамен	Сума
ЗМ1			ЗМ2			50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
8	8	8	8	9	9		

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Жигір В.І. Методологічні засади професійної освіти: навчальний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2017. 143 с.
2. Внукова О.М. Методологічні засади професійної освіти: навчальний посібник для студентів напрямів підготовки 6.010104 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості), 6.010104 Професійна освіта (Дизайн). Київ: КНУТД, 2015. 198 с.
3. Кривильова О.А. Професійна діяльність викладачів професійно-технічних навчальних закладів: навчальний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2016. 228 с.
4. Кривильова О.А. Психолого-педагогічна підготовка майбутніх викладачів професійно-технічних навчальних закладів: теоретичний та методичний аспекти: монографія. Бердянськ: БДПУ, 2017. 305 с.
5. Дубасенюк О.А. Актуальні проблеми професійної освіти: навчально-методичний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2018. 352 с.
6. Коваленко О.Е., Брюханова Н.О., Посохова І.С., Штефан Л.В., С.А. Лисенко Методологічні засади професійної освіти: навчальний посібник для студентів інженерно-педагогічних спеціальностей. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Харків: УПА, 2010. 191 с.
7. Жигір В.І. Чернега О.А. Професійна педагогіка. Київ: Кондор, 2012. 336 с.

Додаткові

8. Кручек В.А., Кошук О.Б., Кравець С.Г. Організація професійної теоретичної та практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Методичні рекомендації. Житомир «Полісся» 2021. 132 с.
9. Ігнатенко Г.В., Ігнатенко О.В. Професійна педагогіка: навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2013. 352 с.
10. Різник В.В., Троценко Р.В. Методологічні засади професійної освіти: навч.-метод. посібник для студентів напряму підготовки 6.010104 «Професійна освіта. Документознавство», 6.010104 «Професійна освіта. Товарознавство», 6.010104 «Професійна освіта. Туристичне обслуговування», 6.010104 «Професійна освіта. Економіка»). Переяслав-Хмельницький (Київська обл.): КСВ, 2013. 77 с.
11. Керекеша-Попова О.В. Керекеша-Попова О.В. Менеджмент у професійній освіті: навчально-методичний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2018. 240 с.
12. Керекеша-Попова О.В. Педагогічний менеджмент у професійній освіті: навчально-методичний посібник. Бердянськ: БДПУ, 2018. 212 с.
13. Кокун О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: монографія. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. Агентство», 2012. 200 с.
14. Коваленко О.Е., Брюханова Н.О., Мельниченко О.О. Теоретичні засади професійної педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів в контексті приєднання України до Болонського процесу: монографія. Харків: УІПА, 2007. 162 с.
15. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В. Артемчук; за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ: ІІТО НАПН України, 2018. 223 с.
16. Мирошниченко В.О., Мирошниченко Ю.А., Фролов Ю.М. Освітнє право у схемах та таблицях: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ. 2020. 145 с.
17. Кравченко, Н.В. Теоретико-правові основи професійної освіти: навчальний посібник для студентів спеціальності «Професійна освіта» / Н.В. Кравченко. Бердянськ: БДПУ, 2014. 212 с.
18. Варій М.Й. Психологія особистості: навчальний посібник для ст-тів ВНЗ. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
19. Професійне виховання майбутніх кваліфікованих робітників: методичний посібник / С.В. Алексєєва, М.І. Вовковінський, Г.В. Грищенко, В.І. Заєц, Д.О. Закатнов, М.Д. Карп'юк, А.М. Москаленко, О.М. Отич, А.В. Селецький, Н.В. Смоляна, Ю.О. Павлов / за загал. ред. Д.О. Закатнова. Київ: Вид-во ІІТО НАПН України, 2012. 583 с.

20. Березовська Л.І. Самовиховання та саморегуляція особистості: навчальний посібник. Київ: Слово, 2011. 168 с.
21. Падалка О.С., Каленюк І.С. Економіка освіти та управління: посібник. Київ: Педагогічна думка, 2012. 184 с.
22. Савченко В.А., Селецький А.В. Економічні основи професійного навчання кваліфікованих робітників на виробництві: посібник. Київ: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. 283 с.

Інтернет-ресурси

1. www.bdpu.org/library
2. <http://www.nbuiv.gov.ua>
3. <https://scholar.google.com>
4. <https://www.irbis-nbuiv.gov.ua/> – Національна бібліотека імені В.Вернадського;
5. <https://ips.ligazakon.net> – законодавство України про освіту;
6. <https://mon.gov.ua/ua/tag/profesijno-tehnicna-osvita> – МОН України;
7. <https://imzo.gov.ua/> – Інститут модернізації змісту освіти НАПН України;
8. <https://ivet.edu.ua/> – Інститут професійної освіти НАПН України;
9. <https://registry.edbo.gov.ua/profesijno-tehnicna-osvita/> – Реєстр суб'єктів освітньої діяльності;
10. <https://profosvita.online/> – цифрова навчальна платформа для учнів закладів професійної освіти та здобувачів професійних кваліфікацій;
11. <http://urprnu.rpru.edu.ua/> – Журнал «Українська професійна освіта»;
12. https://emd.naps.gov.ua/index.php/Educ_Mod_discourse – журнал «Освіта: сучасні дискурси»;
13. <https://otr.iod.gov.ua/> – журнал «Освіта та розвиток обдарованої особистості»;
14. <http://www.adult-education-journal.com.ua/index.php/aej> – журнал «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи»;
15. <https://jrnl.ivet.edu.ua/1> – журнал «Професійна педагогіка»;
16. <https://jrnl.ivet.edu.ua/2> – журнал «Професійна освіта: проблеми і перспективи»;
17. <https://jrnl.ivet.edu.ua/3> – журнал «Теорія і методика професійної освіти»;
18. <https://jrnl.ivet.edu.ua/4> – журнал «Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки та перспективи»;
19. <https://jrnl.ivet.edu.ua/5> – «Професійне навчання на виробництві»;
20. <https://osvitafr.com.ua/> – журнал «Фахова перед вища освіта»;
21. <https://journal.ldubgd.edu.ua/index.php/pedagog/issue/archive> – журнал «Педагогіка і психологія професійної освіти»;
22. <https://enic.in.ua/index.php/ua/systema-osvity/profesijno-tehnicna-osvita> – Національний інформаційний центр академічної мобільності

